

<http://physicsweb.org/article/news/6/10/14>

2002/10/22

لیزر مواد - مخدر را هدف می‌گیرد

آرت شاولف [1]، فقید (فیزیک‌پیشه‌ای که به خاطر کارش در زمینه‌ی طیف‌سنجی ی لیزری بخشی از جایزه‌ی نوبل [2] ۱۹۸۱ را بردا) زمانی گفته بود هر چیزی می‌لیزد، به شرط آن که ضربه‌ای به حد کافی محکم دریافت کند. این باور شاولف که همه‌ی مواد ویژه‌گی‌ها ی اپتیکی ی مفیدی دارند، به مرزی رسیده که شاید خود او را هم به تعجب وا می‌داشت. سه فیزیک‌پیشه در هند، طیف‌سنجی ی لیزری را برای دو تا از اعتیاد‌آورترین مواد مخدر (هریین و مرفین) به کار برده‌اند [3].

با استفاده از طیف‌سنجی ی فروسرخ، می‌شود این مواد را در فاز مایع آشکار کرد. اما تا کنون روشی برای آشکار کردن این مواد در شکل رایج تر شان (پودر) پیدا نشده بود. اس‌لن تاکور [4] از دانش‌گاه هندوی بنارس [5] در وراثتی، وهم‌کارانش طیف‌سنجی ی فتوآکستیکی را برای این مسئله به کار برده‌اند. به این منظور از نمونه‌ها ی تقریباً 100% خالص آزمایش‌گاه علمی ی قانونی ی مرکزی [6] در کلکته استفاده کردند.

هریین، مرفین، و نارکتین مولکول‌ها ی بزرگ‌اند، شامل به ترتیب 50، 40، و 53 اتم. این‌ها هم مثل همه‌ی مولکول‌ها تابش را عمدتاً در طول موج‌ها ی خاصی ی جذب و گسیل می‌کنند و اثراً نگشته مولکولی می‌سازند. تاکور و هم‌کارانش، با استفاده از یک لیزر کربن دی‌اکسید (قابل تنظیم در ناحیه ی 9.6 میکرون تا 10.6 میکرون) طیف‌ها ی فتوآکستیکی ی این مواد را ثبت کردند.

کیفیت این طیف‌ها بسیار بهتر از آن‌ها یی است که قبلًا با طیف‌سنجی ی فروسرخ به دست آمده. به ویژه، تعداد قله‌ها ی طیف فتوآکستیکی بیشتر است، و قله‌ها

تیزتراند. سپس توکار و همکاران^۱ ش سراغ^۲ محاسبه‌ها^۳ ی شیمی^۴ کوانتمی رفتند تا ارتعاش‌های مولکولی^۵ ی خاص^۶ متناظر با بیشتر^۷ این قله‌ها را مشخص کنند. آن‌ها ادعا می‌کنند با روش^۸ شان می‌شود مقدارها^۹ ی جزئی^{۱۰} ی این سه ماده^{۱۱} ی مخدر را آشکار کرد.

- [1] Art Shawlow
- [2] Nobel
- [3] Pramana **59** 487
- [4] S. N. Thakur
- [5] Banaras Hindu University
- [6] Central Forensic Science Laboratory